

REVIEW OF RESEARCH

ISSN: 2249-894X

IMPACT FACTOR : 5.7631 (UIF)

UGC APPROVED JOURNAL NO. 48514

VOLUME - 8 | ISSUE - 9 | JUNE - 2019

माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे मराठी व्याकरणाचे अध्यापन

डॉ. हरिश्चंद्र मधुकर गायकवाड

मराठी विभाग प्रमुख , शिक्षणमहर्षी गुरूवर्य रा.गे.शिंदे महाविद्यालय,परांडा,
तालुका —परांडा जिल्हा.उस्मानाबाद.

प्रस्तावना:

माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना अध्यापन केल्यास काळ व प्रयोग अध्ययनात अडचणी येणार नाहीत. उदगामी अवगामी पध्दतीच्या वापराने पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना आकलन चांगले होईल.भाषेचा शास्त्रशुध्द वापर करण्यासाठी व्याकरणाचा उपयोग होतो. भाषेची उत्पत्ती, जडणघडण किंवा रचना समजण्यासाठी व्याकरण एक उत्तम साधन आहे. भाषेचे परिपूर्ण ज्ञान घेण्यासाठी व्याकरणाचे अनन्य साधारण महत्व आहे. मराठी भाषेचा वापर करताना भाषेचे व्याकरण येणे आवश्यक आहे. व्याकरणाचे अध्ययन—अध्यापन

म्हणजे व्याकरणाचे नियम पाठ करणे, उदाहरण पाठ करणे व त्यावर भर देणे असा प्रकार व्याकरणविषयक आजपर्यंतच्या चुकीच्या अध्यापनातून निर्माण झाल्याचे आढळून येते. त्यामुळे व्याकरणविषयक एक निराशाजनक परिस्थिती असल्याचे अनेक ठिकाणी आढळून येते. आज भाषा विषयाचा निकाल पाहिला तर कमी गुण दिसून येतात. विद्यार्थ्यांचे अधिक गुण व्याकरण विभागात कमी झाल्याचे आढळते. याला कारण शिक्षकांच्या अध्यापन पध्दतीविषयी असणारा दृष्टिकोन आढळतो. यासाठी पदवीस्तरावरील अभ्यासक्रमातून व्याकरणाच्या अध्यापन पध्दती अधिक स्पष्ट करून पाठाचे अध्यापन झाल्यानंतर लगेच त्यावरील आधारित व्याकरण शिकवावे व त्याच पाठातील उदाहरणे विद्यार्थ्यांना स्पष्ट करून द्यावी लागतील.

संशोधनाची गरज व महत्व :-

१. सध्याच्या प्रचलित पदवीस्तरावरील अभ्यासक्रमांत मराठी विषयातील व्याकरणाचे अध्ययन करण्यास विद्यार्थ्यांना अनेक समस्या जाणवतात.

२. पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना व्याकरणातील काळ व प्रयोग हा घटक अध्यापन करताना काळ व प्रयोगाचे मुख्य प्रकार सांगता येणे. याविषयी विद्यार्थ्यांच्या अडचणी आढळतात. त्यामागील कोणती

२. कारणे आहेत. हे पाहण्यासाठी सदर समस्येची निवड केलेली आहे.

३. विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोगाचे प्रमुख प्रकार उपप्रकार ह्या संकल्पना स्पष्ट होतील.

४- पदवीस्तरावरील शिक्षकांना व्याकरणाच्या उदगामी, अवगामी व उदगमन पध्दतीचा वापर अधिक चांगल्या प्रकारे करता येईल. पुस्तकातील उदाहरणे व पारंपारिक व्याकरण पुस्तकांतील

उदाहरणे यांचा परिचय होईल.

समस्येचे शीर्षक:-

माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे मराठी व्याकरणाचे -अध्यापन

संशोधनाची उद्दिष्टे:-

१ पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोग येणा—या समस्यांचे शोध घेणे.

२ पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोग अध्ययनात येणा—या समस्यांसाठीचे उपाय

सुचविणे.

३ पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोग अध्ययनात सुचविलेल्या उपायांची परिणामकारकता तपासणे.

४ माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे व्याकरणाचे अध्यापन परिणामकारकता तपासणे

संशोधनाच्या परिकल्पना:—

RH माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना अध्यापन केल्यास विद्यार्थ्यांच्या आकलनास फायदा होतो.

H0 माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना अध्यापन केल्यास विद्यार्थ्यांच्या आकलनास फायदा होत नाही.

संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा:—

- हे संशोधन शिक्षणमहर्षी गुरूवर्य रा.गे.शिंदे महाविद्यालय, परांडा, महाविद्यालयातील पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांच्या पुरते मर्यादित आहे.
- हे संशोधन शिक्षणमहर्षी गुरूवर्य रा.गे.शिंदे महाविद्यालय, परांडा येथील सन २०११७—२०१८ या शैक्षणिक वर्षासाठीच आहे.
- या संशोधनामध्ये व्याकरणातील काळ व प्रयोग या घटकातील काळ व प्रयोग त्याचे प्रकार यांचाच विचार केला आहे.

कार्यपध्दती:—

१ संशोधन पध्दती

संशोधनाच्या पध्दतीपैकी संशोधनाची सर्वेक्षण पध्दती व काही अंशी प्रायोगिक पध्दतीचा वापर केला आहे.

२. चलाचा प्रभाव

प्रायोगिक संशोधनानुसार काळ व प्रयोग परिस्थिती करून चलाचा प्रभाव शोधला.

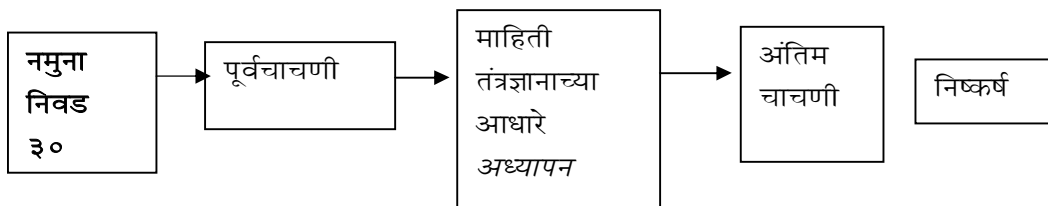
३. नमुना निवड —

शैक्षणिक संशोधनात नमुना निवडिला फार महत्त्व आहे. संशोधन कार्य मर्यादित अथवा व्यापक असो त्यासाठी संकलित करावयाची माहिती व्यक्ती किंवा संस्था यांच्याकडून प्राप्त करावयाची असते. त्यानुसार पदवीस्तरावरील ३० विद्यार्थ्यांची संशोधनासाठी निवड करण्यात आली.

४. संशोधन साधनांची निवड चाचणी—

संशोधकाने माहिती संकलित करण्यासाठी पूर्वचाचणी तयार केली. ही चाचणी संशोधनाच्या उद्दिष्टांना अनुसरून तयार केली.

प्रत्यक्ष कार्यवाही:—

१. विद्यार्थ्यांच्या 'काळ व प्रयोग' अध्ययनातील समस्या शोधण्यासाठी प्रथम विद्यार्थ्यांना पूर्व चाचणी दिली.
२. त्या आधारे समस्या निश्चित करून संगणकाच्या आधारे अध्यापन केले त्यासाठी पॉवर पॉईंटद्वारे स्लाईड्स तयार करून काळ व प्रयोगाचे प्रकार समजावून दिले व विद्यार्थ्यांचे १०-१० गट करून संगणक कक्षात त्यांना अशा इतर उदाहरणांच्या स्लाईड्स तयार करून त्यांचे सर्वांचे वाचन व सराव करून घेतला.
३. त्यानंतर विद्यार्थ्यांना अंतिम चाचणी [५० गुण] देण्यात आली. मिळालेल्या माहितीच्या आधारे माहितीचे विश्लेषण पुढीलप्रमाणे
- ४.

Group	Students	Mean	SD	t value
पूर्वचाचणी	30	21	3.12	7.12
अंतिम चाचणी	30	42	3.54	

त्यानुसार आलेले निष्कर्ष पुढीलप्रमाणे करून अर्थनिर्वचन केले.

निष्कर्ष:-

१. पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोग अध्ययनात अडचणी निर्माण होतात. विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोग ओळखता येत नाहीत पण सरावाने ते लक्षात येतात.
२. पूर्वचाचणीत काळ व प्रयोग उदाहरणे सोडविताना ८० टक्के विद्यार्थ्यांच्या चूका होत होत्या. पण सरावाने ९२ टक्के विद्यार्थी काळ व प्रयोग उदाहरणे उदाहरणे सोडवू लागले.
३. विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोगाचे प्रकार कसे पडतात हे आकलन झाले नसल्याने ८० टक्के विद्यार्थी प्रकार ओळखताना चूका करत होते. पण काळ व प्रयोगाचे प्रकार कसे पडतात याचे आकलन झाल्यानंतर ९८ टक्के विद्यार्थी काळ व प्रयोगाचे प्रकार ओळखतात.
४. पदवीस्तरावरील विद्यार्थ्यांना काळ व प्रयोग अध्यापन करताना शिक्षक चूकीच्या अध्यापन पध्दती वापरतात.
५. 'काळ व प्रकार' व्याकरणाचे घटक अध्यापनासाठी माहिती तंत्रज्ञानाच्या आधारे अध्यापन केल्यास केल्यास त्याचा विद्यार्थ्यांच्या आकलनास फायदा होतो.
६. व्याकरण अध्यापन-अध्ययनात माहिती तंत्रज्ञानाचा जास्ती जास्त उपयोग केला जात नाही.

REFERENCES:

Ramamurthy Aparna, (2009) "Role of ICTs in teacher training" Published by Adhyayan, New Delhi.
 भिंताडे वि.रा.: (१९८९) *शैक्षणिक संशोधन*, (प्रथम आवृत्ती) पुणे, नूतन प्रकाशन,